

Simone van der Vlugt

Schaduwzuster

Ambo|Anthos
Amsterdam

Marjolein

I

Opeens heeft hij een mes. Het flitsende gebaar waarmee hij het te voorschijn trekt komt zo onverwacht dat de schrik me verlamt en vervolgens in golven door mijn lichaam pulseert. Ik probeer iets te zeggen maar het geluid sterft weg in mijn keel. Ik kan alleen maar staren naar het scherpe lemmet, dat zacht glanst in het zonlicht dat door de ramen het klaslokaal in valt.

Heel voorzichtig doe ik een stapje achteruit, in de richting van de openstaande deur. Tegelijkertijd doet Bilal een stap vooruit zodat het mes onveranderd dreigend naar me blijft wijzen.

Ik heb een cursus gevolgd hoe je het beste in dit soort situaties kunt reageren. Ik zie het cursusboek zó voor me, en de bladzijde met de tips eveneens. Er wil me echter niet één advies te binnen schieten. Waarschijnlijk voer ik de meeste intuïtief al uit; ik zoek geen oogcontact met Bilal en ik schuifel langzaam maar zeker naar de enige vluchtweg, de deur. Maar haal ik dat?

Eén blik op Bilals gezicht is voldoende om te beseffen dat ik in gevaar ben. Hij kijkt me aan met een onnatuurlijk gefixeerde blik, als een roofdier dat zijn prooi bestudeert. Die blik registreert elke beweging die ik maak, van de snelle hartslag die ik in mijn hals voel kloppen tot het onhandige geschuifel in de richting van de deur. Ik probeer te voorkomen dat mijn gezicht iets uitdrukt maar heb geen idee of ik daarin slaag. Waarschijnlijk zie ik er eerder verbijsterd dan angstig uit.

Verbijsterd, omdat ik dit niet heb zien aankomen. Ik had erop bedacht moeten zijn, juist bij deze jongen. Bilal Assrouti is een van mijn leerlingen in zes vwo op wie ik nooit echt vat heb kunnen krijgen. Vorig jaar had ik hem al in de klas en ook toen botsten we voortdurend, en heftig. Bilal is het soort autoritaire jongen dat thuis te veel in te brengen heeft en zich hetzelfde gedrag op school denkt te kunnen permitteren.

Ik geef al zeven jaar Nederlands en nog nooit heb ik het gevoel gehad dat ik niet ben opgewassen tegen problemen met leerlingen, maar Bilal slaagt er elke dag in mij het gevoel te geven dat ik een waardeloze docente ben. Dat ik faal waar ik zo ontzettend graag wil slagen. Vanaf het begin van het vorige schooljaar, toen Bilal nieuw op school kwam, heb ik getracht door dat pantser van afweer en minachting heen te komen, maar tevergeefs. Met als bekroning deze scène, op een zonnige ochtend eind april.

Eigenlijk kan ik nauwelijks geloven dat ik zo rustig blijf. In al die jaren in het middelbaar onderwijs heb ik heel wat meegemaakt, maar dit nog nooit. Ik had het ook nooit verwacht, zelfs niet van Bilal. Ondanks de problemen die we met elkaar hebben, of liever gezegd, die hij met mij als vrouwelijke docent heeft, had ik nooit gedacht dat hij een mes zou trekken. Het mes is er wel degelijk en hij komt er langzaam mee op mij af.

De andere leerlingen in de klas zijn doodstil en er hangt een sfeer van dreiging en naderend onheil tussen de wanden. Ik staar naar het mes en de wereld versmalt tot een tunnel waarin ik alleen zicht heb op het lange lemmet en Bilals fonkelende ogen.

Ik voel mijn ogen glazig worden van angst, en de spanning lijkt zich minutenlang uit te rekken. Waarschijnlijk is het niet meer dan

een paar seconden, maar ook dat is lang genoeg om te beseffen dat ik in serieus gevaar verkeer. De negentienjarige knaap tegenover me mag dan wel een scholier zijn, maar hij is er wel een die een kop boven me uitsteekt, met gespierde armen en een trillende spier in zijn hals. Een man in wording, met een dodelijke dreiging in zijn ogen.

Wanhopig probeer ik door de dikke mist in mijn hoofd mijn verstand te bereiken. Praten moet ik. Een rustig en evenwichtig gesprek aangaan. Hem laten inzien dat dit niet de oplossing is, maar dat ik zijn gevoelens wel serieus neem.

Na een droog kuchje slaag ik erin mijn stemgeluid terug te vinden. ‘Leg dat mes weg, Bilal,’ zeg ik zo rustig mogelijk. ‘Dit wil je helemaal niet en je schiet er ook niets mee op. Waarom ben je zo kwaad?’

‘Waarom ik zo kwaad ben?’ schreeuwt hij me toe. ‘Wat denk je, bitch? Je staat me net met die kapsoneskop te vertellen dat ik van school moet!’

‘Dat heb ik niet gezegd,’ begin ik, maar die ontkenning maakt hem nog razender. Ik zie zijn gezicht vertrekken en meteen vlieg ik naar de deur en vlucht de gang in. Achter me ontstaat een enorm tumult in de klas, maar daar sla ik geen acht op.

Ik ren naar het kantoor van Jan van Osnabrugge, de rector, en gooi de deur open. Schichtig werp ik een blik over mijn schouder, maar Bilal is me niet gevolgd.

Jan zit met de telefoon in zijn hand maar met één blik op mijn verwilderde verschijning legt hij het toestel neer. ‘Marjolein! Wat is er aan de hand?’

Ik sluit de deur achter me en leun ertegenaan. De eerste seconden weet ik niets uit te brengen. ‘Bilal. Hij heeft me bedreigd met een mes.’

Met mijn wijsvingers geef ik aan hoe groot dat mes was en Jans ogen vergroten zich evenredig.

‘Je ziet spierwit! Gaat het wel? Wacht, ik zal een beetje water voor je pakken.’ Hij komt overeind maar ik schud snel mijn hoofd, niet van plan hier alleen achter te blijven terwijl hij water gaat halen.

‘Ga even zitten,’ zegt Jan terwijl hij een stoel naar achteren schuift. ‘Vertel eens, wat is er precies gebeurd?’

Beverig neem ik plaats op de stoel tegenover hem en wil verslag doen van mijn aanvaring met Bilal, maar tot mijn verbazing kan ik me er geen woord van herinneren. Ik kan me niets van de aanleiding en het verloop van onze ruzie voor de geest halen, ik zie alleen dat mes voor me. Ik sla mijn handen voor mijn gezicht en barst in tranen uit.

Jan is in één beweging uit zijn stoel, hurkt naast me neer en slaat zijn arm om me heen.

‘Huil maar even. Het is goed, we gaan hier werk van maken. Waar is Bilal nu?’

Ik haal mijn schokkende schouders op.

‘Ik stuur even iemand naar je klas om de andere leerlingen op te vangen.’ Jan loopt met grote stappen het kantoor uit, de gang op en ik wil hem naropen dat hij hier moet blijven, maar er komt geen geluid uit mijn keel.

Versuft blijf ik zitten. Idioot, om zo in tranen uit te barsten. Alsof Bilal me echt neergestoken zou hebben. Aan de andere kant, hoe weet ik zo zeker dat hij dat niet van plan was? Per slot van rekening maakte hij opeens een heel bedreigende *move* naar me. Het was dat de deur van het lokaal openstond en ik er zo dichtbij was, maar god mag weten wat er anders was gebeurd.

Ik kijk uit het raam, dat uitzicht biedt op het schoolplein. Het Rotterdams College is opgebouwd uit een vmbo-, havo- en vwo-afdeling maar de school telt overwegend vmbo-leerlingen. De meesten zijn aardige, redelijke, jonge mensen die je goed in het ga-reel moet houden maar met wie heel goed te werken valt. Net als op elke andere school. En net als op elke andere school zitten er ook probleemleerlingen die aan een of andere stoornis lijden, zoals ADHD, autisme, Asperger of dyslexie. Vroeger zouden die kinderen in het speciaal onderwijs terecht zijn gekomen, tegenwoordig belanden ze allemaal in de vergaarbak die het vmbo heet.

Ik overdrijf niet als ik zeg dat ik altijd veel tijd en energie in mijn leerlingen steek, dat ik zelfs buiten werktijd nog met ze bezig ben, huisbezoekjes afleg of de McDonald’s binnenslenter waar mijn leerlingen meestal te vinden zijn, zodat we als gelijken even kunnen bijkletsen. Over het algemeen waarderen mijn leerlingen zo’n en-

thousiaste, betrokken houding. Velen van hen hebben me dat ooit verteld, anderen laten het blijken door hun grote en kleine geheimen met me te delen en me op de hoogte te houden van de situatie thuis. Geloof me, dat is geen vanzelfsprekendheid. Over het algemeen is het schaamtegevoel van kinderen meestal sterker dan hun behoefte om over hun problemen te praten.

In het begin weigerden ze zelfs me binnen te laten als ik onverwacht bij hen voor de deur stond, maar gaandeweg heb ik toch bij de meeste leerlingen thuis op de bank gezeten en ja, ik geef toe dat ik daar best trots op ben. Waarom niet?

Ik zou niet voor de klas hebben kunnen staan en mijn lesjes afdraaien zonder bezieling. Ik voel me verantwoordelijk voor hen, ben me ervan bewust dat ik misschien niet de motor van hun bestaan ben maar toch redelijk wat invloed heb op hun levensloop.

Als ik een leerling bij me roep voor een gesprek prátén we ook, zonder dat hij of zij woedend opspringt en de klas uit loopt, zoals ze bij mijn collega's altijd doen. Maar zij hebben ook nooit de moeite genomen om de interculturele bijscholingsavonden bij te wonen die je zoveel vrije tijd kosten, maar die je een verhelderend inzicht verschaffen in de denkwereld van allochtone jongeren. Die avondjes zijn nogal generaliserend, maar dat kan niet anders. Per slot van rekening zit iedere aanwezige docent daar voor de jongeren die moeilijkheden opleveren en die stuk voor stuk voldoen aan het profiel dat op zo'n avond van de jeugd wordt geschetst.

Maar Bilal Assrouti heeft altijd voor onrust gezorgd. Hij zit bijna twee jaar bij me in de klas, en ik ben intussen wel wat van hem gewend, maar dat hij een mes zou trekken...

Het schrille geluid van de bel vult de gangen en ik schrik op. In een ommezien is het een lawaai van jewelste en even later stroomt het schoolplein vol met leerlingen. Overal donkere hoofden, petjes en hoofddoekjes. Zou Bilal daar gewoon tussen staan, of is hij weggelopen? Misschien staat hij me wel op te wachten als ik na mijn lessen naar huis ga. Ik schuifel onrustig heen en weer op mijn stoel en neem me voor het schoolgebouw niet te verlaten voor ik gezien heb hoe Bilal afgevoerd wordt door de politie.

De deur gaat open en ik kijk snel over mijn schouder. Jan komt binnen en sluit de deur achter zich. ‘Volgens zijn vrienden heeft Bilal het schoolgebouw verlaten. Ik zal straks contact opnemen met zijn ouders om hen op de hoogte te stellen van dit incident.’ Hij schuift achter zijn bureau en kijkt me ernstig aan. ‘Marjolein, ik wil dat je weet dat ik dit zeer hoog opneem en er onmiddellijk werk van zal maken.’

Ik laat een zucht ontsnappen en glimlach flauwtjes. ‘Dank je, Jan. Zou jij of de conciërge me straks naar het politiebureau kunnen brengen? Ik durf niet alleen de straat op zolang Bilal daar nog ergens met dat mes rondloopt.’

Er valt een stilte na mijn woorden. Jan kucht en richt zijn blik op de pennenstandaard op zijn bureau. Na een tijdje kijkt hij op en zegt: ‘Ik vraag me af of het wel verstandig is om aangifte te doen. Ik kan je natuurlijk niet tegenhouden, maar volgens mij heeft het wei-

nig zin. De kans is groot dat de zaak geseponeerd wordt wegens gebrek aan bewijs.’

‘Gebrek aan bewijs? Met vierentwintig getuigen?’

‘Vierentwintig leerlingen, waarvan het grootste deel bevriend is met Bilal,’ houdt Jan me voor. ‘Allemaal jongelui die het voor hem op zullen nemen, of het gebeurde minder erg zullen voorstellen. Uit angst voor repercussies, uit loyaliteit of wat dan ook, maar in ieder geval moet je niet te veel op zijn klasgenoten rekenen. Ik wil ze er ook liever niet bij betrekken, begrijp je.’

Ik staar Jan aan alsof ik hem voor het eerst zie. ‘Nee, Jan, daar begrijp ik helemaal niets van. Ik ben bedreigd met een mes en jij stelt voor om net te doen of er niets is gebeurd. Zo is het toch? Je hebt liever dat ik niet naar de politie stap. Waarom?’

Maar terwijl ik het vraag weet ik al waarom. Aangifte doen betekent dat Bilal wordt opgepakt, en dat zou negatieve publiciteit opleveren voor de school. Een school waarvan het aantal leerlingen al jaren daalt, ondanks een fusie met twee andere scholen, omdat het niet de eerste keer is dat het Rotterdams College op deze manier de kranten zou halen.

De afkeer is denk ik van mijn gezicht te schrapen, want Jan steekt bezwerend zijn hand op. ‘Het gaat me niet om de school, Marjolein. Ik geloof oprecht dat de situatie alleen maar verslechtert als je het op de spits drijft. Bilal zit in zes vwo, we kunnen hem godbetert niet eens van school sturen. Hij heeft wettelijk het recht om eind-examen te doen, dus daar moeten we hem de gelegenheid voor geven. Dat betekent dat we het dit schooljaar met elkaar uit moeten zien te houden. Aangifte doen is olie op het vuur gooien,’ zegt Jan met overtuigende stem.

Ik aarzel. Alleen al het idee dat ik op een dag die grijnzende troonie van Bilal weer in mijn klas zal zien, doet mijn hart een slag overslaan van paniek.

‘Misschien, maar ik wil die jongen hier op school niet meer tegenkomen. Ik wil hem niet meer zien in mijn klas, ik wil hem niet meer tegen het lijf lopen in de gangen en ik wil hem niet zien rondhangen in de aula.’

Jan vouwt zijn handen en kijkt me ernstig aan. ‘Ik begrijp dat je

geschrokken bent, Marjolein. Ik bezweer je dat Bilal er niet gemakkelijk van af zal komen.'

'Wat ben je dan van plan te doen?' vraag ik.

'Ik wil hem evenmin nog tegenkomen in deze gangen,' antwoordt Jan. 'Ik zal hem voor enige tijd schorsen en hem daarna het schooljaar af laten maken op de dependance. Op die manier geven we hem wel de gelegenheid om zijn examen te doen en word jij niet meer met hem geconfronteerd. Als je jezelf nu eens de tijd geeft om een beetje bij te komen van de emoties, dan licht ik zijn ouders in en ga ik vanmiddag nog met hen in gesprek. Kun je je daarin vinden?'

Ik wrijf over mijn voorhoofd om een snel opkomende hoofdpijn weg te masseren.

'Ik weet het niet. Ik wil dat die jongen opgepakt wordt, ik wil dat hij weet wat er gebeurt als hij iemand met een mes bedreigt! Verdomme Jan, hij had me wel kunnen neersteken!'

'Maar dat is niet gebeurd,' zegt Jan op het kalmerende, redelijke toontje waarmee je een kind met een driftbui toespreekt. 'Weet je wat je doet? Neem de rest van de dag vrij. Neem zo lang vrij als je nodig hebt! Kom bij van de schrik, zet het allemaal even op een rijtje en laat me weten wanneer je weer klaar bent om aan de slag te gaan. Je bent nu te emotioneel om les te kunnen geven.'

Ik schuif mijn stoel naar achteren en sta op. 'Goed, ik wil vanmiddag wel graag vrij. Maar wat die aangifte betreft, beloof ik niets. Ik vind echt dat we Bilal hier niet mee weg kunnen laten komen.'

Jan knikt me geruststellend toe. 'Dat ben ik volkomen met je eens, maar het is voor alle partijen het beste als we deze zaak intern regelen. Een negatief bericht in de pers kost ons volgend schooljaar zo twintig aanmeldingen, terwijl er evenzoveel leerlingen voor kiezen om van school te gaan. Dat betekent een hele klas, of zelfs twee klassen, minder! Dat zijn twee formatieplaatsen, twee mensen die werkloos worden en in financiële problemen kunnen komen.'

Ik zwijg en weet echt niet wat ik moet doen. Of eigenlijk weet ik dat wel; het liefst zou ik nu regelrecht naar de politie gaan maar de consequenties die dat voor de school en mijn collega's zal hebben, doen me aarzelen.

3

Na ons gesprek sta ik op de gang, te midden van het gewoel van de leerlingen en ik voel me opeens doodmoe. Langzaam loop ik naar lokaal 209 waar ik een halfuur geleden uit weg vluchtte. Het zit op slot maar ik heb de sleutel. Ik open de deur en ga naar binnen. Onmiddellijk gaan mijn ogen naar de plek waar ik stond toen Bilal me bedreigde. In gedachten zie ik hem toesteken, zie ik mezelf op de grond vallen met het mes in mijn hals, of met een flinke jaap in mijn gezicht. Ik zie het bloed stromen en een onbeheerste huivering slaat door me heen.

Snel loop ik naar mijn tafel, verzamel mijn papieren, en stop ze in de tas die nog op het podiumpje staat. Haastig verlaat ik het lokaal en loop de gang uit. Ik wil naar huis, maar de behoefte om even met Jasmijn te praten is groter. De pauze is bijna afgelopen, maar ik moet haar even laten weten wat er is gebeurd. Jasmijn is mijn collega en vriendin. Zeven jaar geleden kwamen we beiden als nieuwe-

lingen op deze school werken, vers van de lerarenopleiding, en we hebben het hele stadium van ordeproblemen en moeilijkheden met leerlingen samen doorlopen. Aanvankelijk woonde ze buiten Rotterdam maar op het moment dat ze een vaste aanstelling kreeg op het Rotterdams College, kochten zij en haar man Lex een huis in Hillegersberg, in dezelfde straat waar Raoul en ik wonen. We konden het altijd al goed met elkaar vinden maar het gemak waarmee we even bij elkaar op de thee kunnen, en onze kinderen even bij de een of de ander kwijt kunnen, maakte dat we sneller bevriend raakten dan normaal gesproken het geval zou zijn geweest. Niet dat ik zo'n theeleut ben en voortdurend bij haar over de vloer kom. Met een gezin, een overvolle werkweek en weinig vrije tijd, zien we elkaar eigenlijk vooral op school.

'Jee, wat zie jij eruit! Wat is er gebeurd?' Jasmijn zit met koffie in de personeelskamer en heeft aan één blik op mijn gezicht genoeg om in staat van alarm te raken. De bel gaat, ten teken dat de pauze is afgelopen, en de collega's om ons heen pakken hun tas, zetten hun lege koffiebeker in het krat en verlaten pratend en lachend de personeelskamer.

'Heb je les?' vraag ik.

Jasmijn knikt en neemt me bezorgd op. '2E. Hoezo? Vertel!'

'Bilal,' zeg ik slechts. 'Hij had een mes.'

'Wát?'

Ik kijk naar mijn vriendin en voel me nu al beter door haar uitroep van afschuw. Het bevestigt wat ik al weet; dat het niet normaal is. 'Je gelooft het niet, maar hij trok opeens een mes,' ga ik door. 'En niet zo'n kleintje ook. Met zo'n lang, dun lemmet. En dat hield hij bij mijn keel.'

Jasmijns mond valt open. 'Dat meen je niet.'

Ik zeg niets meer. Mijn handen beginnen te trillen en ik heb zin om in tranen uit te barsten.

'Oké, hier moeten we over praten, maar ik heb nu les,' zegt Jasmijn koortsachtig. 'Weet je wat, ik laat ze een opstel schrijven, dan hebben wij even tijd. 2E is een rustige klas, die kan ik wel even alleen laten. Ga zitten, neem koffie, dan ben ik zo terug. Niet weggaan, hoor!'

Ze loopt naar het koffieapparaat, tapt een beker vol en zet hem voor me neer. Het volgende moment is ze verdwenen en ben ik alleen in de personeelskamer. Ik zit tegenover het mededelingenbord en lees de boodschappen zonder ze in me op te nemen. Het enige wat me bezighoudt is de vraag of ik aangifte moet doen of toch maar niet. Met een schuin oog houd ik de deur in de gaten, half en half in de verwachting dat Bilal opeens binnen komt stormen.

Ik schrik als Jasmijn weer binnenvliegt.

‘Zo, en nu is het genoeg! Dit kan zo echt niet langer,’ roept ze woedend. ‘Is hij nou helemaal gek geworden! Dat soort geintjes hoeven we niet te pikken! Vertel eens, wat is er precies gebeurd?’

Ik kijk nadenkend voor me uit. ‘We kregen een woordenwisseling, maar het gekke is dat ik me daar geen woord meer van kan herinneren.’

‘Dat is de schok,’ zegt Jasmijn begrijpend. ‘Het doet er ook niet toe. Jullie hadden een woordenwisseling, en toen?’

‘Hij stond op en kwam op me af. Zijn gezicht was helemaal vertrokken, doodeng. En opeens trok hij dat mes en richtte het op mijn keel.’ Drie zinnen, en ik huil alweer.

Jasmijn slaat haar arm om me heen en troost me alsof ik een klein kind ben. ‘Wat zul je geschrokken zijn.’

‘Ik dacht echt dat hij ging steken,’ zeg ik nauwelijks verstaanbaar door de tranen in mijn stem. ‘Weet je hoe dat voelt, als je zo’n groot mes voor je ziet? Ik kon alleen maar denken: niet mijn keel, niet mijn keel, want ik wist dat ik dan geen kans had om het te overleven. Maar meteen beseftte ik dat hij ook mijn gezicht kon openhalen en ik zag al voor me hoe ik de rest van mijn leven met een enorm litteken zou rondlopen. Of met een oog minder.’ Ik barst nog harder in huilen uit.

Jasmijn streelt me over mijn haar, haar gezicht bleek en betrokken. ‘Waar is Bilal nu?’ vraagt ze. ‘Wanneer is het gebeurd, heb je Jan al gesproken?’

‘Ik ben de klas uit gevlucht en meteen naar Jans kantoortje gegend. Goddank zat hij op z’n plek.’

‘En? Wat zei hij?’

Ik pak een plastic lepeltje en speel er wat mee. ‘Hij wilde liever

niet dat ik aangifte deed. Hij zei dat hij contact op zou nemen met Bilals ouders, dat ze vanmiddag met elkaar in gesprek gaan en dat Bilal in ieder geval met onmiddellijke ingang wordt geschorst.'

'Ja, en verder?'

'Wettelijk gezien heeft hij het recht om zijn eindexamen hier te doen, maar de toegang tot dit gebouw wordt hem ontzegd. Na zijn schorsing kan hij de lessen volgen op de dependance.'

Jasmijn knikt nadenkend. 'Dat lijkt me inderdaad de beste oplossing. Hoe sneller die jongen hier vandaan is, hoe beter. Jee, ik moet er niet aan denken dat hij opeens een mes voor me zou houden! Ik zou het besterven!'

Ik buig het plastic lepeltje dubbel tot het knapt en kijk nadenkend voor me uit. 'Het enige waar ik over loop te dubben is of ik aangifte zal doen of niet.'

Jasmijn fronst haar wenkbrauwen. 'O, ja. Dat moet eigenlijk wel. Toch?'

'Ik weet het niet. Het zou de naam van de school geen goed doen, maar aan de andere kant...' Ik kijk mijn vriendin vertwijfeld aan. 'Ik kan dit toch niet zomaar voorbij laten gaan? Wat voor signaal zal het geven dat een leerling een leerkracht met een mes kan bedreigen en voor straf alleen naar de dependance wordt overgeplaatst?'

'En geschorst wordt,' voegt Jasmijn eraan toe.

'Nou, oké, en geschorst wordt. Heeft hij een weekje vrij. Lekker zappen, en TMF kijken. Denk je dat Bilal daarmee zit?' zeg ik minachtend.

Jasmijn trekt een stoel bij en gaat zitten. 'Dat is waar, maar wat verwacht je van de politie? Dat ze met een arrestatieteam uitrukken en Bilal zijn huis uit slepen? Je weet wel beter, Marjo. Ze geven hem hoogstens een waarschuwing. Iemand bedreigen mag niet, maar ze kunnen je er ook niet voor vasthouden. Als we hier op school van elke bedreiging aangifte deden, zouden we binnen de kortste keren allemaal op straat staan.'

'Dat mag wel zo zijn,' zeg ik heftig, 'maar op wat voor soort school werk je dan? Ik wil lesgeven op een school waar het veilig is om rond te lopen, om onderwijs te krijgen en les te geven. Maar dan moeten sujetten die een bedreiging vormen wel aangepakt worden,

en niet alleen met schorsing want een paar vrije dagen zien ze niet eens als een straf. We moeten een signaal geven aan de buitenwereld dat we ons bewust zijn van de problemen en dat we eraan werken. Ze onder tafel schuiven heeft geen enkele zin. Stel dat elke school dat deed! Dat zou betekenen dat de leerlingen oppermachtig zijn en kunnen doen en laten wat ze willen!

‘Dat kunnen ze ook,’ zegt Jasmijn nuchter. ‘Dat weet je toch.’

Ik weet het. De macht van de leerling, beschermd door zijn ouders, wordt steeds groter. Ik kan me herinneren dat vroeger alleen de dreiging om naar de conrector gestuurd te worden voldoende was om me onmiddellijk in te dammen als ik te ver ging in de klas.

Tegenwoordig lachen ze je in het gezicht uit. Ik heb het zelfs meegemaakt dat een leerling, die ik eruit gestuurd had, voor het raam van de klas z’n blote kont liet zien. Als je de ouders opbelt om ze uit te nodigen voor een gesprek, hebben ze geen tijd en geen belangstelling. En als ze wel op komen dagen, begrijpen ze amper waar het over gaat omdat ze de Nederlandse taal niet beheersen, of ze beloven hun kind in elkaar te slaan, waar je ze dan weer met alle macht van af probeert te praten.

Vaak genoeg reageren ouders alleen maar verontwaardigd als je ze aanspreekt op het gedrag van hun kind. Hoe dūrf je! Bedoel je soms dat zij geen goede opvoeders zijn? Is het niet de taak van de school om dit soort problemen op te lossen? Daar betalen ze toch lesgeld voor?

Victor, een van mijn collega’s, werd tijdens zo’n gesprek neergeslagen door een Egyptenaar die de kritiek op zijn zoon niet zo goed opnam.

‘Wat moet ik doen, Jasmijn?’ Ik kijk mijn vriendin vermoeid aan. ‘Wat zou jij doen in mijn geval?’

‘Er een nachtje over slapen,’ zegt Jasmijn. ‘Goed nadenken en veel koffie drinken. Ik zal even verse halen.’

Ze staat op en loopt naar de koffieautomaat. De personeelskamer is helemaal verlaten, zodat ze snel weer bij de tafel staat. Ze zet een beker voor me neer en zegt: ‘Ik weet niet wat ik je moet aanraden, Marjo. Ik denk dat je het eerst zelf moet hebben meegemaakt, maar op dit moment zeg ik: denk nog eens goed na over die aangif-

te. Als Bilal wel van straat geplukt wordt, of de politie komt hier op school, dan duurt het niet lang of de pers komt erachter, en dan kunnen we de boel volgend jaar wel sluiten. Maar je hebt ook gelijk als je zegt dat dit een veilige school moet zijn waar we gewoon ons werk kunnen doen.'

We zitten even in stilte bij elkaar en drinken onze koffie. Over de rand van mijn mok kijk ik mijn vriendin aan: 'Ik heb hoofdpijn.'

Jasmijn legt haar hand op die van mij. 'Ga lekker naar huis,' zegt ze zacht. 'Ik bel je vanavond even, goed? En wat je ook doet, aangifte of niet, ik sta achter je.'

Ik glimlach en kom overeind om te vertrekken. Ik pak mijn tas, buig me naar Jasmijn toe en geef haar een zoen op haar wang.

4

Ik ben blij dat ik nooit op de fiets naar mijn werk ga, ook al is het nog zulk mooi weer voor eind april. Ik kan niet op de fiets gaan, want ik moet 's middags racen om mijn dochter van zes op tijd van school te kunnen halen. 's Morgens brengt Raoul haar weg maar de middagen zijn mijn verantwoordelijkheid. Ik werk vier dagen in de week. De woensdag is mijn vrije dag, omdat Valerie dan 's middags geen school heeft.

Op vrijdag ben ik al om twee uur klaar maar de rest van de week moet ik me haasten om op tijd bij haar school te zijn, en tot mijn schaamte staat ze soms aan de hand van de juf op me te wachten. Maar vandaag dus niet. Het is maandag, vroeg in de middag, en ik heb alle tijd om mijn verhaal te doen bij de politie.

Als ik ga.

Ik betrap me erop dat ik schichtig om me heen kijk als ik het schoolplein oversteek en naar de parkeerplaats loop. Iedere don-

kerharige, breedgeschouderde jongen doet de angst in me opvlammen en ik voel me pas veilig als ik in mijn auto zit en de centrale vergrendeling in werking heb gesteld.

Terwijl ik me in het drukke Rotterdamse verkeer meng, komt alles stukje bij beetje terug.

Vanaf de eerste minuut dat de les begon, had Bilal me met trage, onbeschofte blik van top tot teen zitten opnemen. Ik droeg een rok, niet eens zo'n heel korte maar tot op de knie, en hoge zwarte laklaarzen. Onderuitgezak keek Bilal van mijn benen naar mijn borsten, en weer terug.

Ik deed alsof ik het niet merkte en ging verder met de les. Nege- ren was altijd de beste manier. Tot Bilal zijn hand opstak en met een bijna geil glimlachje zei: 'Mevrouw?'

Ik keek hem vragend aan. 'Ja, Bilal?'

'Wat ziet u er heet uit vandaag. Gaat u ergens naartoe?'

Vanuit de klas klonk hier en daar onderdrukt gelach, maar de meeste leerlingen keken van Bilal weg.

'Ik zou het waarderen als je me dergelijk commentaar bespaarde, Bilal,' zei ik tamelijk kortaf.

'Dat zal best,' zei Bilal met een grijnslachje dat weinig goeds voorspelde. 'Weet u hoe we in Marokko een vrouw noemen die er zo bij loopt?'

Ik keek hem waarschuwend aan. Kort geleden had ik een aantal jongens in mijn klas goed duidelijk gemaakt wat de sancties waren op het gebruik van schuttingtaal in het algemeen en benamingen als hoer in het bijzonder.

Bilal ging rechtop zitten, boog zich vertrouwelijk naar me toe en zei, nadrukkelijk articulerend: 'Een prostituee.'

Woede vlamde door me heen, maar ik slaagde erin me te beheersen. 'Heb je kauwgom in je mond, Bilal?' vroeg ik slechts. 'Wees zo goed om het even in de prullenbak te deponeren.'

Bilal werkte zijn lange lijf uit het schoolbankje en liep met hetzelfde lepe grijnsje naar de prullenbak, die in de hoek achter de deur stond. Hij spuwde de kauwgom uit en liep terug naar zijn plaats. Terwijl hij aanstalten maakte om te gaan zitten, trakteerde hij me opnieuw op een lange, suggestieve blik op mijn borsten.

En toen ging ik in de fout. Ik had hem moeten opdragen het lokaal te verlaten en zich te gaan melden, maar in plaats daarvan richtte ik mijn ogen minachtend op zijn kruis. Heel kort – ik schrok er eigenlijk zelf van – en ik realiseerde me ook meteen dat ik een vergissing maakte, maar het was al te laat. Bilal had het gezien. De uitdrukking op zijn gezicht veranderde van leep in hard, zijn lippen vormden een streep en er verscheen een dreiging in zijn ogen die alle alarmfuncties in mijn lichaam in werking stelde. Ik deed een stap achteruit en op dat moment kwam hij uit zijn bank en trok het mes.

De herinnering aan dat angstaanjagende ogenblik maakt dat ik plotseling heel zeker van mijn zaak ben. Ik ga aangifte doen, natuurlijk ga ik aangifte doen. Ik moet een daad stellen, optreden!

Vastbesloten keer ik op een rotonde en rij terug naar het centrum. Ik trotseer het verkeer op de Coolsingel en sla een zijstraatje in, dat Doelwater heet. Daar parkeer ik mijn auto en kijk naar het Zwembad, zoals het mintgroen betegelde politiebureau ook wel wordt genoemd.

Maar ik stap niet uit.

Mijn ogen glijden geconcentreerd over het straatje en het plein-tje dat voor het politiebureau ligt, op zoek naar Bilal. Hij staat er niet, natuurlijk staat hij er niet. Maar hij zou heel goed achter die geparkeerde auto's vandaan kunnen komen op het moment dat ik uit mijn auto stap.

Ik geloof niet echt dat dat zal gebeuren en toch bonst mijn hart zo hevig dat ik me afvraag of ik wel uit mijn woorden kan komen als ik eenmaal binnen ben.

Ik moet even tot mezelf komen. Een glas ijskoud water zou me goed doen, maar ik heb geen ijskoud water. Er ligt alleen een beschrommeld mandarijntje bij de versnellingspook.

Ik adem diep in en uit en kijk uit het raam naar mijn motorkap. Zou Bilal echt gestoken hebben? Ik ken hem al zo lang dat ik dat nauwelijks kan geloven. En toch, die blik in zijn ogen toen ik hem provokeerde... Wie weet wat ik daarmee bij hem in werking heb gesteld. Ook al heb ik met de meeste van mijn allochtone leerlingen een goed contact, helemaal doorgronden zal ik ze nooit.

Ik stel me voor hoe Bilal wordt verhoord, misschien een tijdje in

de cel moet zitten, en ik zie de Bilal die ik altijd heb gekend. Een autoritaire maar intelligente jongen die waarschijnlijk allang spijt heeft van zijn daad. Misschien heeft Jan gelijk en maak ik het door aangifte te doen alleen maar erger.

Hoe lang ik daar in mijn auto zit weet ik niet, maar op een gegeven moment ontwaak ik uit mijn verdoving. Mijn hand reikt naar de autosleutel. Ik start, draai mijn auto uit het parkeervak en rij de straat uit, naar huis.